

DONIEŚĆ (76) *vb pf*

o oraz e jasne.

inf donieść (10). ◇ *fut* 1 sg doniosę (1). ◇ 3 sg doniesie (7). ◇ 2 pl doniesiecie (1). ◇ 3 pl doniosą (1). ◇ *praet* 1 sg m -m doniosł (2); -osł (1), -(o)sł (1). ◇ 3 sg m doni(o)sł (15). *f* doniosła (5). ◇ 3 pl m pers donieśli (3). ◇ *imp* 2 sg donieś (3). ◇ 2 pl doniesćcie (3). ◇ *con* 1 sg m bym doni(o)sł (1). ◇ 2 sg m byś doni(o)sł (1). ◇ 3 sg m by doni(o)sł (2). ◇ 3 pl m pers by donieśli (3). ◇ *impers con* by doniesiono (1). ◇ *con praet* by było doniesiono (1). ◇ *pass inf* donieść się (3). ◇ *fut* 3 sg doniesie się (2). ◇ *praet* 3 sg *f* doniosła się (3). *n* doniosło się (4). ◇ *con* 3 sg *n* by doniosło się (4).

Sł stp notuje, Cn s.v. nie doniesie, Linde XVI – XVIII w.

1. Zanieść, dostarczyć; przynieść w darze, w ofierze; *asportare, deferre, degerere, ferre, perferre* *Cn s. v. donosi, nie doniesie* (54) : Czerpacyćielz teraz/ á doniesćie przełożonemu wefela. Y donieśli [et tulerunt]. *WujNT Ioann* 2/8.

donieść czego (1): wczyn to [Westo] przez mię iż wody do kościoła twego w przetaku doniofę *BielKron* 25.

donieść co, kogo (32): Doniofł [orzeł] ie [mięso] orłętom swoim. *BierEz* H3, H2v; aby rychléy iezufa do grobu doniefli ij pochowali. *OpecŻyw* 157; *HistJóz* C4v; vkradla [...] dwa worky pyenyedzi ktore donyofla do włchi stad okolo mylye *LibMal* 1551/164v, 1545/106, 1546/109v, 110, 1552/167v [2 r.]; *HistAl* N4; *MurzNT Matth* 5/24; *RejWiz* 111v; pochwycili go [króla Przemysława] ná Koń chcąc go żywo donieść *BielKron* 368, 51v, 227, 452; wziawfzy [anjoł] go [proroka] zá wirzch głowy iego/ doniofł go y poftháwił go nád iáfkinią [*Vulg: portavit eum capillo capitis sui posuitque eum ... supra lacum Dan* 14/35] *RejPos* 127; á opátrzywfy [Samarytan] rány iego/ y wlozywfy go ná bydliatko fwoie/ doniofł go do gofpody [*RejPos* 208: doprowadził go do gofpody; *Vulg: duxit in stabulum Luc* 10/34]. *RejPos* 210, 46v, 127, 168v; iż mużą obegnány smrodem álbo morem zdychác álbo fie poddác fkoro wiátr powftanie á on smrod [onych zbitych] doniesie do nich w Zamek *BielSpr* 62v; wczynić do nich [lochów] Stolle táiemne/ ktoremi mogłby tą donieść prochy z beczkami kiedy trzeba *BielSpr* 65; *SkarŻyw* 56; Owá mię tám/ choć martwo/ byftré nawáłności Doniofą/ gdzie żywego fczęśćie mieć niechćiało *KochPam* 88; *KochPieś* 48; *WujNT* 323. *Cf donieść co na co.*

donieść czego (po przeczeniu) (3): iefli iedno dwánaście łokci wyleie [*Nilus*]/ tedy głod/ bo niedoniesie tego gnoiu ktory czyni płodne role v nich *BielKron* 270; iż woýfká żydowfkie przyfzedfzy ná gotowe poboifko/ nie mogły donieść łupow á bogáctwá ich do domow swoich. *RejPos* 46; Kryie leniwiec rękę swoię do (*marg*) do gárnca (ábo) do kotlá (-) zánádrza y do vft swoich nie doniesie iey [*etiam ad os suum non reducet eam*]. *BudBib Prov* 19/24.

donieść co na co (4): Zefli Boże Anioła twego fwiętego/ ábyć tę offiárę/ rychło ná twoy ołtarz nawyífłzy doniofł. *KrowObr* 184, 170v; *BielKron* 52; niechayby wfzytkie *beneficia* ná reieftr ípifano/ á one ábo ná lynod kościelny/ ábo ná feym doniesiono [*ad conventum universorum perferrentur*] *ModrzBaz* 122.

donieść komu, czemu (15): *BierEz* H3; *HistJóz* C4v; *LibMal* 1551/160; ten był nawárzył warzey/ y nádrobił chlebá ná mifeczkę/ y fłedł ná pole chcąc donieść [*ut ferret*] żeńco^m. *Leop Dan* 14/32; *BielKron* 51v, 227, 319v; *RejPos* 46v, 127, 243; y mnie smrotá tak máło [szkutów] moiey braćiey

donieść *ReszList* 170; Czerpayćiefz teraz/ á donieście [*ferte*] przełożonemu wefela. *WujNT Ioann* 2/8. Cf donieść komu z czego; komu cum inf.

donieść komu z czego (1): Z tych rzeczy ktore fą w náfzych kráinách náfzacieyfze/ donieście [*descendere facite ad virum munus*] mężowi onemu zá vpominek *BibRadz Gen* 43/11.

donieść komu cum inf (2): Afch theras po trzeczie donyofł gofpodarzevi yefzcz tham gdzie bel na pywye *LibMal* 1543/76v; Elźbietá [...] chowáiąc do fkrzynie korone/ vkrádlá iá zálię podfkárbiemu/ y donioflá kfiáżęciu Styrfkiemu fchowác. *BielKron* 303v.

donieść dokąd [w tym: do czego (17), do kogo (7), tam (1)] (25): *BierEz* H2v; *OpecŻyw* 157; vkradł [...] owflá wftodolye. y do thegołch raká [*lege: Raka*] donyofł *LibMal* 1544/93v, 1545/106, 1546/109v, 110, 1551/164v, 1552/167v [2 r.]; Náfipawfzy im wory nakładę pieniędzy Aby z famą pieczęcią do oycza do niefli *RejJóz* M6v; *HistAl* N4; Ze go rybá gdzye on chciał tham donieść muflá *RejWiz* 111v; *BielKron* 25, 53v, 269v, 452; *RejPos* 46, 210; *BielSpr* 62v; *BudBib* 4.Reg 23/4, *Prov* 19/24; A ifz ftać y chodzić nie mogflá/ złożoná z palu onego/ ná łofzku do ćiemnicę doniefli. *SkarŻyw* 21, 56; *KochPieś* 48; *WujNT* 323.

Przysłowia: Donieście czáfzę pacholek do gęby/ A przedsię y w tym ftráci czáfem zęby. *KochPieś* 48.

A iáko ftára przypowieść iefł/ Iż nie byłby wefoł vbogi/ áby niemiał donieść bogátemu/ gdy mu fie czo ofobnego przytrefi *RejPos* 243.

W przen [do czego] (2) : A gdym ći [*panno*] to iuz oddał/ com miał nadroźlżęgo [*swobodę*]/ Y doniofl zchęcią wielką do fercá twoiego: Słufznie byś ná tę pómnieć mą powolnośó miałá *PudłFr* 73; Zbłádzilem/ iák więc owcá w ćiemnym leśie/ Niech/ do owczárnie/ twa [*Boża*] łáfká/ donieście. *GrabowSet* Iv.

2. Zakomunikować, zawiadomić, poinformować, dać znać; przekazać; deferre, ferre, perferre Cn (21) :

donieść czego do kogo (1): Wáfzá rzecz Pánowie/ ftárác fię/ iakobym tego cokolwiek iefł [*dobrych rad*] do was nieprozno doniofl [*frustra ad vos pertulisse videamur*] *ModrzBaz* 140.

donieść co komu (2): A donieś to moiemu Iendrzeiowi fłowo/ Ze/ dokąd go nie widzę/ muśi mię być tefzno *KochFr* 52; weźmi płác/ y potárgánié Kofy/ á oycu donieś mé pocałowánié *GórnTroas* 55.

donieść co do kogo (2): A gdy krol przyfłedł do Thyru/ doniefli [*detulerunt*] thę rzecz do niego trzey mężowie polłáni od ftárfznych. *Leop* 2.*Mach* 4/44; ále też vbogiego mnichá do więzienia/ [...] poładził/ z ktorego on wćiekłzy doniofl tę rzecz [*zdarzenie*] naprzod do Pána Alekfádra Chodkiewicza *BudNT przedm* b7v.

a. W funkcji strony biernej: być doniesionym, stać się wiadomym, znanym; advolare, demanare, permanare, pervenire Mącz (16) : A to wífzyltko gdy się ftało/ natychmiał w Padwi i wokolicznych kráiách/ gdzie się mogło tak pretko donieść [*zaprzanie się Spiery*]/ dźiwné się porufzienie myfli ludzkich okázalo *MurzHist* T2v; Permanare, Donieść fie/ Prziść ku wiadomości. *Mącz* 208b.

donieść się kogo (11): á gdyż fie to [*filozofia Architesa*] te⁸⁰ okrutnika doniofló, zwołał wízitęk [!] lud *BielŻyw* 40; *MurzNT Matth* 28/14; Bo gdy niekázdy vmie czytác/ rychley fye to zbiegłego może donieść/ kiedy głos wołáiącego fługi przychodzi w wízy *GroicPorz* n4; czynili iáko zboyce/ [...] y doniofló fie [*nuntiatumque est Abimelech*] tho Abimelechá. *Leop Iudic* 9/25; Quamprimum demanavit res ad populum, Iáko fie skoro rzecz ludzi donioflá. *Mącz* 208b; Ne hoc aliqua ad patrem permanet,

Aby fie to oycá yáko nie doniosło. *Mącz* 208b, 208b, 483b, 505d; *BudBib* bv; A iefli fię to ftárofty doniešie [*auditum fuerit*] *WujNT Matth* 28/14.

donieść się do kogo (3): *MWilcHist* D2; TA wieść [...] gdy fie doniosła do Bolesława Krzywouftego *StrykKron* 215; Co gdy fię też do wilkow przez wieśn [!] doniofło/ Y od ftárszych do młodźych prędko w polłách pofzło. *CzahTr* D4v.

3. Dojrzeć, zobaczyć (o wzroku); pertingere Cn (1) :

Zwrot: »okiem donieść« (1): A jako więc wierzch gory szara mgła odzieje, [...] Lepsza niż noc, bo człowiek okiem nie doniesie Nic dalej, jedno jako kamień z ręki niesie. *KochMon* 19.

Synonimy: **2. powiedzieć, spomionąć; 3. dojrzeć, ujrzeć, zoczyć.**

Formacje pochodne cf NIEŚĆ.

Cf **DONIESIENIE, DONESION**

LZ